
Előszó

Olvasom a 2011. évi Kultúra Napjához kötődő kiadványunk írásait és azt látom, hogy a sok-sok nehézség ellenére a közművelődésben dolgozó szakemberek, a helyi, térségi közösségek elkötelezett segítői, résztvevői rendkívül fontos munkát végeznek. Éltetik, átörökítik az értékeket, s az értékek létrehozásában is élen járnak. Előteremtik a működésükhöz szükséges feltételeket, ami persze azt is jelenti, hogy vannak források, amelyek megpályázhatók.

Időről időre feltesszük a kérdést, hogy miért van szükség a kultúrára, s ezen belül a helyi közösségekben szerveződő művészeti aktivitásokra, ismeretszerzésre, közösségi eseményekre. Sokan, sokszor úgy gondolják, hogy mindez valami úri huncutság, amit az emberek a szabadidejükben, önmaguk szórakoztatására végeznek. A mindennapok azonban azt bizonyítják, hogy erről is, de ennél sokkal többről van szó. Talán ebben az esetben is igaz lehet, hogy amit mi magunk, saját erőnkől, együttműködéssel valósítunk meg az többségében könnyebben fenntartható marad.

Évekkel ezelőtt egy alföldi kisvárosba hívtak, hogy készítsünk felmérést arról, hogy a helyben lakók miért nem aktívak, miért nem járnak a közösségekbe. A kisváros infrastruktúrája tökéletesen kiépült, voltak jól felszerelt intézményei, a helyben élők jelentős részének volt munkahelye is. De például az egyik felvetés az volt, hogy a helyiek még a francia filmeket vetítő filmklub iránt sem érdeklődnek. Sokat beszélgettünk a város kulturális területen dolgozó szakembereivel, a város véleményformálónak mondott lakosaival. Végül arra a következtetésre jutottunk, hogy gyakorlatilag minden teljesült a településen, anélkül, hogy a helyi lakosságnak bármit kellett volna tenni azért, hogy a környezetük komfortos, élhető legyen. Ez számukra természetes volt, nem kellett tenniük érte semmit, hiszen a város vezetői paternalista szülői módjára biztosították a „jólétet”. Ezzel természetesen nem azt akarom mondani, hogy baj, hogy vannak olyan települések, amelyek a helyiek boldogulását, kiegyensúlyozott életét tudják biztosítani. De, hogy francia filmeket vetítő klubra, vagy valami egészen másra van szükség egy-egy településen, azt csak a közösen lehet eldönteni.

Helyismeretünk szerint számtalanszor tudjuk, tudni véljük, hogy a lakosságnak milyen igényei vannak. Ez azonban kevés és egyre kevesebb lesz!

A közösségi művelődés területén dolgozó szakemberek mind határozottabban mondják, hogy a kultúra, a közművelődés igenis gazdasági tényezővé vált! Az UNESCO által elfogadott egész életen át tartó tanulás szükségességének alapeszméje, hogy nem csak az iskolapadban szerezhethetünk ismereteket, jártasságokat, hanem az élet bármely területén, családban, munkahelyen, közösségekben stb..., s a különböző élethelyzetekben megszerzett tudást be kell építeni az iskolai rendszerű tanulás folyamatába. Amikor a helyi közművelődés fontossága mellett érvelünk, az egyik legfontosabb hivatkozásunk, hogy elősegítjük az együttműködés gyakorlását, hogy a közösségekben megfogalmazódnak azok az elképzelések, amelyek a településen élők helyzetén próbálnak segíteni, megtanuljuk egymás értékeit felismerni, új tudásokat szerezhethetünk és még hosszasan sorolhatók azok a szerepek és feladatok, amelyek a művelődést stratégiai ágazattá teszik.

Építkezni a tapasztalatokon, a sikereken és a kudarcokon lehet. Fontos azonban, hogy tudjuk, hogy felemelt fejjel, az eredmények és a célkitűzések ismeretében következetesen végezzük munkánkat a hétköznapiakban és együtt tudjunk örülni az eredményeknek az ünnepen!

Budapest, 2010. január

Borbáth Erika